

ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ПРАВА

УДК: 346.1

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-2-115>

Оксана Мар'янівна Вінник

Відділ правової взаємодії бізнесу і держави
Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака
Національна академія правових наук України
Київ, Україна

СУЧАСНА ЕКОНОМІКА (ЦИФРОВА, ЦИРКУЛЯРНА, СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЕКОНОМІЧНИЙ ГАРАНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ): ПРОБЛЕМА ПРАВОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Анотація. У статті порушується проблема забезпечення правового регулювання відносин у сфері економіки з урахуванням змін, що відбулися в 21 столітті: цифровізація; поява нових загроз суспільному благополуччю; гостра потреба в економічному використанні ресурсів та їх відновленні; необхідність екологічної безпеки виробництва та незалежності національної економіки від зарубіжних ресурсів/товарів; пошук ефективних економіко-правових механізмів інвестування для реалізації стратегічних проєктів та повоєнної відбудови України тощо. Загострення цієї проблеми пов'язане з наступною втратою чинності (28.08.2025), прийнятим у 2004 р. Господарським кодексом України/ГК, оскільки складна економічна сфера країни потребує адекватного регулювання. Останнє передбачає наявність стрижневого акта, що має визначати основні засади функціонування цієї сфери та державної економічної політики з урахуванням сучасного стану економіки й бути орієнтиром для законодавця при прийнятті інших актів, що мають регулювати відносини у сфері господарювання цілої країни. Сучасний стан правового забезпечення економічного життя країни доволі складний: великий масив нормативно-правових актів різної юридичної сили з нерідко дублюючими положеннями; відсутність стрижневого акта, адекватного сучасному стану економіки з її проблемами та завданнями (зволікання з кардинальним оновленням ГК стало однієї з причин його скасування); повномасштабна війна, розв'язана російською державою проти України і, відповідно, акцентування уваги законодавця на правовому забезпеченні вирішення пов'язаних із цим проблем. Разом з тим правове регулювання економічної сфери, що відповідає сучасному її стану і нагальним завданням, зумовлює вжиття необхідних заходів, спрямованих на забезпечення стрункої системи економічного законодавства, стрижнем якого може бути Економічний кодекс України. Розробка подібного кодексу – складне завдання, оскільки у світі існують різні варіанти кодифікації господарського/економічного законодавства (Комерційний кодекс – у Франції, Торгове уложення – у Німеччині, Кодекс економічного права – у Бельгії). Обґрунтуванню кодифікаційного варіанту вдосконалення правового забезпе-

чення сучасного стану економіки України з урахуванням актуальних проблем життя суспільства та з використанням наукових методів пізнання і присвячена ця стаття.

Ключові слова: економіка, сучасний стан та проблеми, правове регулювання, стратегічні цілі, Економічний кодекс.

Oksana M. Vinnyk

Department of Legal Interaction between Business and the State
F. H. Burchak Scientific Research Institute of Private Law and Entrepreneurship of
National Academy of Law Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine

MODERN ECONOMY (DIGITAL, CIRCULAR, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, ECONOMIC GUARANTOR OF NATIONAL SECURITY): THE PROBLEM OF LEGAL REGULATION

Abstract. *The article raises the problem of ensuring legal regulation of relations in the economic sphere, taking into account the changes that have occurred in the 21st century: digitalization; the emergence of new threats to public well-being; the urgent need for economical use of resources and their restoration; the need for environmental safety of production and independence of the national economy from foreign resources/goods; the search of effective economic and legal investment mechanisms for the implementation of strategic projects and the post-war reconstruction of Ukraine, etc. The aggravation of this problem is associated with the subsequent loss of validity (August 28, 2025) of the Commercial Code of Ukraine adopted in 2004, since the complex economic sphere of the country requires adequate regulation. The latter provides for the presence of a core act that should determine the basic principles of the functioning of this sphere and state economic policy, taking into account the current state of the economy and be a reference point for the legislator when adopting other acts that should regulate relations in the economic sphere of the entire country. The current state of legal support for the country's economic life is quite complex: a large array of regulatory legal acts of various legal force with often duplicative provisions; the absence of a core act adequate to the current state of the economy with its problems and objectives (delays in radically updating the Commercial Code were one of the reasons for its abolition); a full-scale war unleashed by the Russian state against Ukraine and, accordingly, the legislator's focus on legal support for solving related problems. At the same time, legal regulation of the economic sphere, which corresponds to its current state and urgent tasks, requires the adoption of necessary measures aimed at ensuring a coherent system of economic legislation, the core of which can be the Economic Code of Ukraine. The development of such a code is a difficult task, since there are various options for codifying economic legislation in the world (the Commercial Code in France, the Trade Code in Germany, the Code of Economic Law in Belgium). This article is devoted to the justification of the codification option for improving the legal support of the current state of the economy of Ukraine, taking into account the current problems of society and using scientific methods of cognition.*

Keywords: *economy, current state and problems, legal regulation, strategic goals, Economic Code.*

ВСТУП

Сучасна економіка – надзвичайно складне явище, яке не обмежується суто підприємництвом у його класичному розумінні (як діяльність щодо виробництва товарів, робіт, послуг з метою їх реалізації як товару на конкурентних ринках) з відповідним регулюванням за допомогою цивільних, а в низці країн – комерційних кодексів, що не завжди враховує сучасні потреби суспільства в стабільності розвитку, дотриманні екологічних, ресурсозберігаючих та інших вимог, а також потреби всіх складових національної безпеки, включно з економічною. Протягом останніх років ще гостро постала нова проблема: зумовлена агресивною політикою низки держав (зокрема, російської) небезпека втрат постачання важливими ресурсами/товарами, що виробляються за кордоном, і, відповідно, необхідність забезпечення економічної, енергетичної та іншої незалежності (притаманна не лише для України в умовах російської військової агресії, а й для ЄС [1; 2; 3]). Відтак приймається ціла низка актів законодавства, які визначають специфіку регулювання відносин у сфері економіки з урахуванням відповідних її потреб, проте без визначення в одному ключовому акті законодавства основних засад регулювання цих відносин. Вирішення такого складного завдання за допомогою Господарського кодексу України/ГК [4], прийнятого 20 років тому, на жаль, уже втратило свою актуальність з огляду на його (ГК) скоре скасування [5, Перехідні положення]. Одна з причин – запізнення з удосконаленням положень ГК відповідно до змін у стані сучасної економіки, що потребують відповідної реакції законодавця. Про нагальні потреби комплексного врегулювання відносин у сфері господарювання відповідно до нових завдань, що стоять перед економікою 21 століття, згадують переважно представники економічної науки [6; 7; 8], а необхідність урегулювання нових відносин (цифровізації, сталого розвитку тощо) порушуються також і правознавцями [9; 10; 11; 12]. Разом з тим ця складна проблема в ракурсі *комплексного* правового забезпечення її вирішення не знайшла гідного відображення в правових джерелах, тому в цій статті дається авторське бачення шляхів вирішення такого складного завдання.

1. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Актуальність зазначеної проблематики та брак наукових досліджень щодо комплексного правового забезпечення вирішення проблем сучасної економіки зумовили методологію дослідження, а його основу сформували методи та прийоми наукового пізнання, комплексне застосування яких дозволило здійснити аналіз його предмета. При цьому в ході здійсненого дослідження використовувалися філософсько-світоглядні, загальнонаукові та спеціально-наукові (правознавчі) методи. Так, застосування діалектичного методу дозволило: розкрити складність проблем сучасної економіки, прослідкувати її системоутворюючі зв'язки з основними процесами, що відбуваються в суспільних відносинах та правовому їх регулюванні; виявити фактори, що впливають на стан господарської системи країни

та її регулювання; проаналізувати роль нових процесів в економічному житті (цифровізація; потреба сталого розвитку економіки й суспільства, циркулярності та екологічної безпеки виробництва; посилення економічної та інших складових національної безпеки; необхідність залучення колосальних інвестицій для повоєнної відбудови тощо) як складного явища, що потребує правового опосередкування. Формально-логічний метод дозволив виділити ті сфери економічних відносин, які мають найбільший потенціал для вирішення ключової проблеми України – її повоєнного відновлення. Метод аналізу використаний при вивченні наукових напрацювань у сфері дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних учених і практиків, стану правового регулювання відповідних суспільних відносин у нашій державі та в інших країнах. Метод синтезу дозволив, зокрема, зробити висновки щодо доцільності поєднання правових шляхів вирішення комплексу проблем сучасної економіки в одному акті, яким може стати Економічний кодекс України, розробка якого стає актуальною з огляду наближення втрати чинності Господарським кодексом України [4; 5, Перехідні положення]. У дослідженні використаний порівняльний метод, що серед іншого дозволив співставити ключові ознаки правовідносин економіки минулих століть із сучасною, якій притаманні ознаки цифрової та необхідність вирішення комплексу нових проблем. Синергетичний метод використаний для встановлення впливу нових тенденцій розвитку суспільних відносин і ризиків на економіку та необхідності її правового забезпечення, адекватного сучасному стану відносин у сфері господарювання та потреб повоєнної відбудови України. Метод системного аналізу було застосовано, зокрема, при визначенні взаємозв'язку згаданих процесів та їх впливові на економічне життя країни. Прогностичний метод став у пригоді при прогнозуванні можливих наслідків сучасних тенденцій у зазначеній та суміжних із нею сферах та напрацюванні пропозицій щодо попередження/мінімізації їх негативних проявів. У даному дослідженні активно використаний також формально-юридичний метод, який сприяв з'ясуванню змісту правових норм, що регулюють відносини у відповідній сфері, їх місця в системі права України, а також виробленню рекомендацій щодо вдосконалення правового забезпечення відносин у сфері вітчизняної економіки з урахуванням сучасних проблем суспільного розвитку в Україні та світі. Порівняльно-правовим методом авторка послуговувалася для залучення міжнародно-правового та зарубіжного досвіду правового регулювання відповідних відносин, можливої рецепції зарубіжного досвіду при вдосконаленні правового регулювання відносин у сфері економіки України.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Для економіки 21 століття притаманна низка нових проблем: цифровізація, необхідність забезпечення сталого розвитку, розв'язання екологічних проблем виробництва, його ефективності та забезпечення ресурсозберігання, посилення економічної та інших складових національної безпеки в умовах зростання загроз

суспільному благополуччю, а з огляду на воєнні конфлікти та спроби недружніх держав використовувати економічну, енергетичну чи іншу залежність у своїх цілях – ще й питання економічної незалежності, що постало в ЄС [1; 2] й є актуальним для України [3].

Російська агресія проти України загострила проблеми національної економіки у зв'язку з втратою (а) частини територій (і, відповідно, бізнес-потенціалу), (б) працівників (через загибель, виїзд за кордон, службу в ЗСУ), (в) сільсько-господарських земель через їх окупацію, забруднення відходами війни та/або їх замінування, не говорячи про шалені витрати на оборону, відсіч російському агресорові, необхідність відновлення об'єктів критичної інфраструктури після ворожих на них атак. Колосальність втрат України, завданих російською агресією, і, відповідно, потреба в адекватних цим втратам коштів на відбудову [13] зумовлюють необхідність пошуку найбільш ефективних і доступних для України економіко-правових засобів для відновлення постраждалих сфер суспільного життя країни у воєнний та повоєнний періоди. При цьому має бути врахована складність сучасної економіки з притаманними для неї проблемами та завданнями забезпечення не лише її ефективності та сталого розвитку, а й ресурсозбереження, екологічного відновлення (з огляду на критичний стан довкілля), інноваційного ставлення до вирішення цих завдань і водночас – необхідність зменшення ризиків від застосування новітніх технологій, що потребує превентивних заходів та контролю (так, можливості цифровізації використовуються не лише на суспільне благо, а й на шкоду, прикладом чого є поява та зростання цифрових зловживань та кіберзлочинності).

У вирішенні такого складного завдання важлива роль належить його правочому забезпеченню, яке, однак, значно відстає від потреб сьогодення. У Господарському кодексі/ГК України [4], прийнятому 20 років тому та який невдовзі має бути скасований [5], закріплено конституційні основи правопорядку в сфері господарювання (ст. 5), загальні принципи господарювання (ст. 6), форми реалізації державою економічної політики (ст. 9), основні напрями такої політики (ст. 10) та ін., проте новітні тенденції в економіці (вищезгадані) та пов'язані з цим особливості економічної функції держави належним чином не віддзеркалені. Так само відсутні акти вищої юридичної сили, які б комплексно регулювали відносини, пов'язані з виконанням державою економічної та пов'язаних із нею функцій із урахуванням новітніх тенденцій в економіці, гострої необхідності посиленні її безпеки як складової національної безпеки. Лаконічні положення Конституції України [14] щодо забезпечення державою соціального спрямування економіки України (ч. 4 ст. 13) та положення окремих законів щодо забезпечення вирішення державою частини згаданих проблем («Про національну безпеку» [15], в якому економічній безпеці присвячені лише окремі положення, зокрема щодо сталого розвитку національної економіки як одного з фундаментальних інтересів України та спрямування державної політики у сфері національної безпеки на забезпечення всіх її складових, включно з економічною безпекою – ст. 3; «Про охорону

навколишнього природного середовища» [16], що визначає основні завданням природоохоронного законодавства, у тому числі забезпечення екологічної безпеки, запобігання й ліквідацію негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище – ст. 1 та ін.) не охоплюють проблему вирішення всього спектру основних економічних та пов'язаних із ними сучасних проблем, що має забезпечити держава в ракурсі соціального (тобто з урахуванням потреб демократичного суспільства) спрямування вітчизняної економіки. Підзаконні ж акти, що спеціально присвячені економічній безпеці держави [17], забезпеченню сталого розвитку [18; 19], цифровій трансформації економіки [18] та ін., мають тимчасовий характер, фрагментарно регулюють відповідні відносини та за юридичною силою поступаються закону, що позначається на дієвості закріплених ними заходів.

Хоча ефективність економіки та виконання державою економічної та пов'язаних із нею функцій цілком не залежить від повноти, ґрунтовності й ефективності правового регулювання відносин у сфері господарювання (його дієвість проявляється в якісному правозастосуванні, без якого норма закону мертва), проте важливість вирішення цієї проблеми важко заперечувати. Відтак постає проблема визначення найбільш оптимальної форми правового регулювання відносин в економічній сфері країни в складних умовах сьогодення. І хоча єдиного шляху вирішення цього завдання у світі не існує (зарубіжний позитивний досвід свідчить про різні варіанти, що обирає певна країна для забезпечення ефективності правового регулювання у сфері економіки), проте з урахуванням особливостей чинної правової системи України, можна запропонувати вдосконалення регулювання відносин у сучасній сфері господарювання шляхом прийняття кодифікованого акта, що має визначати основні засади функціонування економіки країни та здійснення державою економічної та пов'язаних з нею функцій.

Донедавна було актуальним кардинальне оновлення поки що чинного ГК України [4] з відповідним його наповненням положеннями, що відповідають потребам сучасної економіки України, яка має забезпечувати не лише сталий розвиток українського суспільства, а й бути гарантом національної безпеки, адже забезпечення всіх її складових (екологічної, продовольчої та ін.) залежить від можливостей фінансування відповідних заходів. Проте з огляду на набуття 28 серпня 2025 р. чинності положеннями Закону «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» [5], Перехідні положення якого передбачають скасування ГК України, найбільш прийнятним варіантом вирішення зазначеної проблеми є прийняття Економічного кодексу України, про що зазначають деякі правники [20] та економісти [21], з відповідним визначенням у цьому акті основних засад функціонування вітчизняної економіки, завдань, що стоять перед державою при здійсненні нею економічної функції в сучасний період з урахуванням необхідності вирішення нагальних проблем (забезпечення сталого розвитку та національної безпеки, цифровізації, екологічності та циркуляр-

ності виробництва, відновлення постраждалих від російської військової агресії сфер суспільного життя). Зарубіжні приклади регулювання відносин у сфері економіки за допомогою кодексів різні: Комерційний кодекс (Франція [22]), Торгове уложення (Німеччина [23]), Кодекс економічного права (Бельгія [24; 25]). Варто особливу увагу приділити досвіду Бельгії, який цінний для України з точки зору відносно нещодавнього часу прийняття цього кодексу (2012) та врахування в ньому положень законодавства ЄС, що важливо для України з огляду на її Євроінтеграційний курс. Відповідно потребують ґрунтовного аналізу положення цього Кодексу та досвід його застосування, що має значення для напрацювання рекомендацій для українського законодавця в ракурсі порушеної тут проблеми.

Також варто звернути уваги й досвід Аргентини, чий Комерційний кодекс [26] є своєрідним поєднанням традиційного кодексу та консолідації актів, що регулюють відносини у сфері економіки, шляхом включення їх до Комерційного кодексу як окремих його частин (при цьому такі акти не втрачають чинності, а внесення в них змін відповідно позначається й на змісті самого Кодексу). Так, окрім спеціально розроблених для цього Кодексу положень (Книга I. Комерсанти), він містить окремі закони без втрати ними чинності та зі збереженням їхньої нумерації статей (Розділ XIII. Чеки; Книга IV. Банкрутство). Це дозволяє виключити неточності, дублювання та протиріччя в регулюванні економічних відносин із подальшим наданням положенням такого акта єдиного стилю.

Визначення основних засад регулювання відносин у сфері сучасної економіки в одному акті на зразок Економічного кодексу/ЕК або Кодексу економічного права має стати дороговказом при прийнятті інших актів економічного спрямування (без цього в умовах складних і динамічних відносин із часом неочікуваним впливом на них певних подій, у тому числі політичного характеру, не обійтися), забезпечить стрункість, прозорість, і, так би мовити, його (ЕК) «економічну конституційність» і, відповідно, орієнтацію на такий Кодекс інших актів, що прийматимуться для регулювання відносин у сфері господарювання). У сучасний період в Україні відсутній комплексний акт будь-якого рівня, в якому визначалися б загальні засади національної економіки з урахуванням згаданого комплексу її сучасних потреб. Численність стратегій [17; 18; 19] та подібних до них актів, навіть якщо вони мають форму закону [27], не спроможне вирішити проблему комплексного врахування актуальних тенденцій у сфері економіки на правовому рівні, оскільки приймаються без відповідної системи та орієнтації на один ключовий акт економічного законодавства. Як зазначав у минулорічній публікації проф. В. С. Щербина «економічне (господарське) законодавство України потребує серйозної кардинальної модернізації, оскільки фрагментарні зміни, що періодично, вносяться до Господарського кодексу України ..., проблеми створення законодавства європейського типу не вирішують» [28]. Зволікання з оновленням цього законодавства відповідно до змін в економічному житті суспільства, як слушно зазначив проф. Д. В. Задихайло, загрожує негативними наслідками: «...провали правового регулювання економічних відносин незмінно тягнуть

за собою «провали демократії» та держави по відношення до матеріальної основи життя суспільства» [29, с. 16].

Шляхи вдосконалення правового регулювання господарських/економічних відносин можуть бути різні, але найбільш оптимальним є кодифікація великого масиву законодавства, що регулює відносини в економічній сфері країни.

ВИСНОВКИ

Отже, економіці України притаманні риси сучасної економіки, зумовлені розвитком суспільних відносин, цифровізацією, негативним впливом людства на екологію, збільшенням загроз суспільному благополуччю, в тому числі воєнних, необхідністю фінансування колосальних коштів на подолання цих загроз та їх наслідків.

Розвиток технологій, окрім економічного зростання, забезпечив нові проблеми (цифрові зловживання, кіберзлочинність, цифрову нерівність, збільшення вуглецевого сліду, що посилює глобальне потепління, тощо). До цих загальносвітових проблем в Україні додалася повномасштабна агресія російської держави та зумовлені нею втрати та витрати на подолання наслідків війни, що має забезпечити в основному економічна сфера країни.

Відтак ідеться про багатовекторність розвитку вітчизняної економіки, що враховує загальносвітові тенденції (забезпечення сталого розвитку, цифровізація, економне використання природних ресурсів, їх відновлення, забезпечення їх повторного використання з застосуванням новітніх технологій, посилення національної та колективної безпеки з дружніми країнами з огляду на збільшення воєнних ризиків у світі), а також сучасні національні потреби українського суспільства у відсічі агресорові, воєнній та повоєнній відбудові, розробці та впровадженні новітніх ефективних та недорогих технологій у всі сфери суспільного життя, пошуку ефективних економіко-правових механізмів залучення коштів/ресурсів для вирішення цих завдань із урахуванням зарубіжного (насамперед ЄС) досвіду.

Така економіка потребує адекватного нормативно-правового забезпечення, що навряд чи можливо за традиційних правових схем регулювання майнових відносин, які нерідко використовуються у світі: цивільний кодекс та низка законів і підзаконних актів, що визначають особливості правового регулювання відносин у сфері економіки. Подібний шлях стане реальністю для України з моменту скасування Господарського кодексу України. Проте навіть внесення змін у цілу низку актів законодавства, що регулюють відносини в сфері господарювання, не забезпечить повноти їх регулювання, а головне – не дозволить у комплексі врахувати сучасні проблеми в економіці, як і повноту здійснення державою економічної функції в складних умовах сьогодення. У зв'язку з цим посилюється необхідність комплексного регулювання відносин у сфері вітчизняної економіки як фінансового гаранта її економічної та інших складових національної безпеки. Вирішення цієї проблеми бачиться в кодифікації досить таки численного

масиву актів законодавства, що регулюють відносини у сфері господарювання. При цьому найбільш оптимальним варіантом є розробка Економічного кодексу/ЕК з елементами консолідації (включення до Кодексу положень окремих законів без втрати ними чинності і з посиланням на відповідний акт у відповідному розділі/главі ЕК). Урахування зарубіжного досвіду при цьому є важливим, проте не менш цінний і власний (включення до ЕК, наприклад, положень про економічну політику держави та її основні засади з урахуванням сучасного стану і потреб економіки та завдань, що стоять перед нею).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] The EU budget ensures European energy independence through REPowerEU. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/motion/focus/eu-budget-ensures-european-energy-independence-through-repowerEU_en (дата звернення: 23.03.2025).
- [2] Europe Must Cement Its Energy Independence. 2025. URL: <https://www.newsweek.com/europe-must-cement-its-energy-independence-opinion-2040143> (дата звернення: 23.03.2025).
- [3] Rabinovych M. EU Efforts in Building Strategic Autonomy in the Economic Sphere and Their Impact on Ukraine-EU Relations. 2023. URL : <https://voxukraine.org/en/eu-efforts-in-building-strategic-autonomy-in-the-economic-sphere-and-their-impact-on-ukraine-eu-relations> (дата звернення: 23.03.2025).
- [4] Господарський кодекс України (втрата чинності відбудеться 28.08.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 06.03.2025).
- [5] Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб : Закон України від 09.01.2025 (введення в дію відбудеться 28.08.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text> (дата звернення: 06.03.2025).
- [6] Білоусько Т. Циркулярна економіка в контексті досягнення цілей сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-52>.
- [7] Мазур Н., Кушнір О. Нормативно-правова база розвитку циркулярної економіки в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 16. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-03>.
- [8] Олійник Д. Цифрова трансформація економіки України у воєнний час. 2025. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-u-voenyuu-chas-sichen-2025> (дата звернення: 12.02.2025).
- [9] Правова модель сталого розвитку України : монографія / під заг. ред. В. А. Устименка. Київ : НАН України, ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова НАН України», 2021. 296 с.
- [10] Вінник О. Право цифрової економіки : монографія. Київ : НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2021. 350 с.
- [11] Правове забезпечення розвитку технологій цифрової економіки та суспільства : монографія / за ред. : О. В. Шаповалової, К. В. Єфремової. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2023. 292 с.
- [12] Правове регулювання господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0 : монографія / [О. О. Дмитрик, Є. М. Білоусов, Н. М. Внукова та ін.] ; за ред. : С. В. Глібка, О. В. Корват. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2023. 350 с.

- [13] Варгість відбудови України тепер оцінюється у \$524 млрд. URL: <https://www.dw.com/uk/vartist-vidbudovi-ukraini-teper-ocinuetsa-u-524-mlrd-dolariv/a-71743048> (дата звернення: 27.03.2025).
- [14] Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> (дата звернення: 07.03.2025).
- [15] Про Національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 06.03.2025).
- [16] Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 06.03.2025).
- [17] Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року : Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11.08.2021 (введено в дію Указом Президента України від 11.08.2021 № 347/2021). URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/4950.html> (дата звернення: 06.03.2025).
- [18] Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2027 роках : Розпорядження Каб. Міністрів України від 30.08.2024 № 821-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.03.2025).
- [19] Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 07.03.2025).
- [20] Лукач І. В., Поединок В. В. Європейська мета Економічного кодексу. 2020. URL: <https://coordinata.com.ua/evropejska-meta-ekonomichnogo-kodeksu> (дата звернення: 07.03.2025).
- [21] Андрушків Б., Кирич Н., Стойко І. Економічна конституція України – основний економічний закон держави. *Галицький економічний вісник*. 2010. № 2(27). С. 46–52.
- [22] Code de commerce. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000005634379/ (дата звернення: 24.03.2025).
- [23] Handelsgesetzbuch. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/hgb/index.html> (дата звернення: 24.03.2025).
- [24] Code of Economic Law (updated on April 21, 2022), Belgium. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/21384> (дата звернення: 07.03.2025).
- [25] Edwin Jacobs. The new Belgian Code of Economic Law has entered into force. 2014. URL: <https://www.timelex.eu/en/blog/belgian-code-of-economic-law> (дата звернення: 07.03.2025).
- [26] Argentina Commercial Code. URL: https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/sites/default/files/2024-09/Ley15.349%281946%29_SP_0.pdf (дата звернення: 23.03.2025).
- [27] Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 23.03.2024).
- [28] Щербина В. С. Кодифікація економічного законодавства – нагальна потреба сьогодення. 2024. URL: <https://pravo.ua/kodyfikatsiia-ekonomichnoho-zakonodavstva-nahalna-potreba-sohodennia/> (дата звернення: 23.03.2025).
- [29] Засоби та механізми господарсько-правового регулювання : монографія / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків : Юрайт, 2013. 416 с.

REFERENCES

- [1] *The EU budget ensures European energy independence through REPowerEU*. Retrieved from https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/motion/focus/eu-budget-ensures-european-energy-independence-through-repowereu_en.
- [2] *Europe Must Cement Its Energy Independence (2025)*. Retrieved from <https://www.newsweek.com/europe-must-cement-its-energy-independence-opinion-2040143>.
- [3] Rabinovych, M. (2023). *EU Efforts in Building Strategic Autonomy in the Economic Sphere and Their Impact on Ukraine-EU Relations*. Retrieved from <https://voxukraine.org/en/eu-efforts-in-building-strategic-autonomy-in-the-economic-sphere-and-their-impact-on-ukraine-eu-relations>.
- [4] Commercial Code of Ukraine (2025, will expire on August 28). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
- [5] On the peculiarities of regulating the activities of legal entities of certain organizational and legal forms during the transitional period and associations of legal entities: Law of Ukraine (2025, January; will enter into force on 28.08.2025). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text>.
- [6] Bilousko, T. (2024). Circular Economy in the Context of Achieving Sustainable Development Goals. *Economy and Society*, 65. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-52>.
- [7] Mazur, N., & Kushnir, O. (2024). Regulatory and legal framework for the development of the circular economy in Ukraine. *Problems of modern transformations. Series: Economics and Management*, 16. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-03>.
- [8] Oliynyk, D. (2025). *Digital Transformation of the Ukrainian Economy in Wartime*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-u-voyennyi-chas-sichen-2025>.
- [9] *Legal model of sustainable development of Ukraine*. (2021). In V. A. Ustymenko (Ed.). Kyiv: NAS of Ukraine, State Institution «Institute of Economic and Legal Research named after V. K. Mamutov NAS of Ukraine».
- [10] Vinnyk, O. (2021). *Law of the digital economy*. Kyiv, Academician F. G. Burchak Research Institute of Private Law and Entrepreneurship, National Academy of Sciences of Ukraine.
- [11] *Legal support for the development of digital economy and society technologies* (2023). In O. V. Shapovalova, & K. V. Efremova (Ed.). Kharkiv: Research Institute of legal support for innovative development of the National Academy of Sciences of Ukraine.
- [12] Dmytryk, O. O., Bilousov, E. M., Vnukova, N. M., & others. (2023). *Legal regulation of economic activity in the context of the development of the Industry 4.0 economy*. In S. V. Hlibka, & O. V. Korvat (Ed.). Kharkiv: Research Institute of Law for the Provision of Innovative Development of the National Academy of Sciences of Ukraine.
- [13] *The cost of rebuilding Ukraine is now estimated at \$524 billion*. Retrieved from <https://www.dw.com/uk/vartist-vidbudovi-ukraini-teper-ocinuetsa-u-524-mlrd-dolariv/a-71743048>.
- [14] Constitution of Ukraine. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>.
- [15] On the National Security of Ukraine: Law of Ukraine (2018, June). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
- [16] On Environmental Protection: Law of Ukraine (1991, June). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.

- [17] On the Strategy of Economic Security of Ukraine for the period until 2025: Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine (2021, August). Enacted by Decree of the President of Ukraine (2021, August). Retrieved from <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/4950.html>.
- [18] On approval of the Strategy for the Recovery, Sustainable Development and Digital Transformation of Small and Medium-Sized Enterprises for the Period Until 2027 and approval of the Operational Plan of Measures for its Implementation in 2024–2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2024, August). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821–2024-%D1%80#Text>.
- [19] On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030: Decree of the President of Ukraine (2019, September). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
- [20] Lukach, I. V., & Poedynok, V. V. (2020). *The European Goal of the Economic Code*. Retrieved from <https://coordynata.com.ua/evropejska-meta-ekonomichnogo-kodeksu>.
- [21] Andrushkiv, B. Kyrych, N., & Stoyko, I. (2010). The Economic Constitution of Ukraine – the Basic Economic Law of the State. *Galician Economic Bulletin*, №2(27), 46–52.
- [22] Code de commerce. Retrieved from https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000005634379/.
- [23] Handlungsgesetzbuch. Retrieved from <https://www.gesetze-im-internet.de/hgb/index.html>.
- [24] Code of Economic Law (2022, updated on April 21), Belgium. Retrieved from <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/21384>.
- [25] Edwin Jacobs (2014). *The new Belgian Code of Economic Law has entered into force*. Retrieved from <https://www.timelex.eu/en/blog/belgian-code-of-economic-law>.
- [26] Argentina Commercial Code. Retrieved from https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/sites/default/files/2024-09/Ley15.349%281946%29_SP_0.pdf.
- [27] On the Basic Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period Until 2030: Law of Ukraine (2019, February). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697–19#Text>.
- [28] Shcherbyna, V. S. (2024). *Codification of economic legislation is an urgent need of today*. Retrieved from <https://pravo.ua/kodyfikatsiia-ekonomichnoho-zakonodavstva-nahalna-potreba-sohodennia/>.
- [29] *Means and mechanisms of economic and legal regulation*. (2013). In D. V. Zadykhaio (Ed.). Kharkiv: Yurayt.

Оксана Мар’янівна Вінник

Доктор юридичних наук, професор

Член-кореспондент НАПрН України

Національна академія правових наук України

61024, вул. Григорія Сковороди, 70, Харків, Україна

Головний науковий співробітник відділу правової взаємодії бізнесу і держави

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва

імені академіка Ф. Г. Бурчака

Національної академії правових наук України

01601, вул. Раєвського, 23а, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9397-5127>
e-mail: vinnoks@gmail.com

Oksana M. Vinnyk

Doctor of Law, Professor
Corresponding Member of the NALS of Ukraine
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
61024, 70, Hryhoriia Skovorody St., Kharkiv, Ukraine

Chief researcher of Department of Legal Interaction between
Business and the State Academician F. H. Burchak Scientific Research
Institute of Private Law and Entrepreneurship of the
National Academy of Legal Sciences of Ukraine
01601, 23a, Raevsky St., Kyiv, Ukraine

Рекомендоване цитування: Вінник О. М. Сучасна економіка (цифрова, циркулярна, сталого розвитку, економічний гарант національної безпеки): проблема правозабезпечення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. №2. С. 115–127.

Suggested Citation: Vinnyk, O. M. (2025). Modern Economy (Digital, Circular, Sustainable Development, Economic Guarantor of National Security): the Problem of Legal Regulation. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 32(2), 115–127.

Стаття надійшла / Submitted: 31/03/2025
Доопрацьовано / Revised: 30/04/2025
Схвалено до друку / Accepted: 30/06/2025